

YASHIL

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№10

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB[®]
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

OpenAIRE

ROAD

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ
БИБЛИОТЕКА
LIBRARY.RU

Academic
Resource
Index
ResearchBib

ISSN
INTERNATIONAL
STANDARD
SERIAL
NUMBER
INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

BASE

INDEX COPERNICUS
INTERNATIONAL

Crossref

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2025

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 1443 sahifa.

2025-yil, 26-oktyabr

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoirazimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukhonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhridinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlrat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

QAYTA TIKLANUVCHI YASHIL ENERGIYA: BARCHA UCHUN MUHIM MASALA.....	13
Muxiddin Kalonov	
MOLIYAVIY INNOVATSIYALAR: IQTISODIY MOHIYATI, QO'LLANILISHI VA RIVOJLANISHI.....	19
Quliyev Begimqul Melikovich	
SAVDO KORXONALARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA STATISTIK TAHLIL USULLARIDAN FOYDALANISHNING AHAMIYATI.....	24
Sabirova Oysuluv Shonazarovna	
KORXONANING MEBEL MAXSULOTLARI BOZORIDAGI O'RNINI KENGAYTIRISH USULLARI	30
Musayeva Shoirazimovna	
IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA INVESTITSIYA KO'RSATKICHLARI TIZIMINING FUNKTSIONAL JIHATI.....	35
Alabayev Sobitxon	
MAMLAKATIMIZDA MAHSULOTLARNING MUVOFIQLIGINI BAHOLASH AMALIYOTI.....	40
Zakirov Ansabxon Akaidinovich	
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ЗЕЛЁНЫХ ОБЛИГАЦИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	48
Саидахмедова Аида Мирзаевна	
KORXONALAR FAOLIYATIDA DEBITOR VA KREDITOR QARZDORLIKNI BOSHQARISH	55
Mirzayev Ozod Furkatovich	
AHOLI PUL DAROMADLARI VA HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISH KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI EKONOMETRIK TAHLIL.....	59
Qodirov Farrux Ergash o'g'li	
BUDJET RESURSLARI SHAKLLANISHIDA HUDUDNING SOLIQ SALOHİYATINI OSHIRISH VA MOLIYAVIY BARQARORLIK.....	64
Yuldashev Adhamjon Axadjonovich	
SANOAT KORXONALARI IQTISODIY RIVOJLANISHI TUSHUNCHASIGA NAZARIY YONDASHUVLAR.....	69
Muydinov Xusniddin Nuriddin o'g'li	
МЕТОДИКА УПРАВЛЕНИЯ ФИНАНСОВЫМИ ПОТОКАМИ В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	73
Минутдинова Лилия Тагировна, Машарипов Озод Алимович	
ГАРМОНИЗАЦИЯ НАЦИОНАЛЬНЫХ СТАНДАРТОВ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН В СООТВЕТСТВИИ С МСФО	78
Абдужалилова Дилноз Абдусаттаровна	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR YORDAMIDA SMART TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARBLIGI	84
Sobirjonov Muxiddin Toxirjon o'g'li	
TO'LOVGA QOBILIYATSIZLIK HOLATIDAGI KORXONALARDA TUGATISH BALANSINI TUZISH.....	90
Nabiyev Gofurjon Nosirjon o'g'li	
O'ZBEKISTON SANOATINING "YASHIL" IQTISODIYOTGA O'TAYOTGANLIGI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR	96
Habibullayev Oybek Asliddin o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOT KONTSEPTSIYASINING EVOLYUTSIYASI VA ILMIY-NAZARIY YONDASHUVLAR.....	102
Allayarov Suxrob Rustamovich	
O'ZBEKISTONDA TO'G'RIDAN-TO'G'RI CHET EL INVESTITSIYALARINING MILLIY IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDAGI ROLI	107
Raxmatov Adxam Itolmasovich, Boynazarova Matluba Xatamovna	

HUDUDIY IJTIMOY TENGLIK VA KAMBAG'ALLIKNI YUMSHATISHDA MEHNAT RESURLARI OMILLARI.....	114
Durumov Temur G'olibovich	
TRANSPORT TARMOG'I VA MILLIY IQTISODIYOTNING ASOSIY TARMOQLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIKNI MODELASHTIRISH (SURXANDARYO VILOYATI MISOLIDA)	121
Turayev Baxtiyor Ergashevich, Aymatov Sirojiddin To'raqul o'g'li	
РОЛЬ ЭНЕРГЕТИКИ В ФОРМИРОВАНИИ УСТОЙЧИВОГО РОСТА ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Нигматуллаева Гулчехра Нуруллаевна	
O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI VA UNDA SIFAT MENEJMENTINING ROLI.....	139
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
YER QA'RIDAN FOYDALANUVCHILARGA SOLIQ SOLISHNING NAZARIY ASOSLARI.....	145
Zoxidov Ismatjon Yunusjon o'g'li	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA TURIZM INDUSTRIYASIDA INNOVATSION BIZNES-MODELLAR.....	151
Shaxinabonu Choriyeva	
AVTOTRANSPORT – EKSPEDITSIYA XIZMATLARI BOZORIDA MARKETING KONTSEPSIYASI	157
Ergasheva Mukhabbat Abdusamatovna	
“YASHIL” ENERGIYA ISHLAB CHIQUVCHI KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINI SOLIQA TORTISHNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	163
Toshtemirov To'liqin Toirjonovich	
DAVLAT IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SIYOSIY INSTITUTLARNING ROLI VA UNI KUCHAYTIRISH MEKANIZMLARI.....	166
O. Nurmuradov	
TIJORAT BANKLARIDA RAQAMLI BANK TEXNOLOGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ASOSLARI	171
Meyliqulov Shaxboz Xolmamat o'g'li	
СВЯЗНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ И РЕГИОНАЛЬНЫХ СТРАТЕГИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	176
Ташматов Гайрат Ровшанович, Содиков Авазбек Мадаминович	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI TURIZM SOHASINI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	183
Zarikeyeva Miyasar Maratovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH TENDENSIYASI.....	187
Saidrahmatova Zuhraxon Saidazim qizi	
O'ZBEKISTON KONCHILIK SANOATI KORXONALARIDA INVESTITSION JARAYONLARNI BOSHQARISH VA INNOVATSION XAVFLARNI KAMAYTIRISH STRATEGIYALARI	192
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
O'ZBEKISTONDA QULAY INVESTITSIYA MUHITINI SHAKLLANTIRISH MUAMMOLARI.....	196
Xuramov Zafar Rajabaliyevich	
PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARIDA XOMASHYO TA'MINOTI BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ DAVLATLAR TAJRIBASI.....	201
Zakirov Abduazim Abdurashidovich	
НОВЫЙ ЭТАП ПРИМЕНЕНИЯ РЫНОЧНЫХ МЕХАНИЗМОВ В ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	206
Махкамов Ибраим	
O'ZBEKISTONDA SUG'URTA BOZORINING RIVOJLANISH TENDENTSIYALARI.....	213
Kushmuradov Oman, Ismoilov Sherzod Ismoil o'g'li	
GLOBALIZATSIYA SHAROITIDA MILLIY IQTISODIYOT NAZARIYASI.....	217
Mo'yidinov Xurshidbek Abdullayevich	
DORIVOR O'SIMLIKLARNI QAYTA ISHLASHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI	221
Usmonov Mirg'ulom Xoshim o'g'li	

BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA YERISHISHDA SUN'IY INTELLEKT TIZIMLARINI QO'LLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH (XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI MISOLIDA)	227
Nasrulloev Hayotjon Xabibulloevich	
НЕЙРОИНТУИТИВНЫЙ ИНТЕЛЛЕКТ И ЕГО РОЛЬ В УПРАВЛЕНИИ РИСКАМИ В БИЗНЕСЕ.....	233
Ягудин Дмитрий Рустамович	
RESURLARNI SOLIQQA TORTISH AMALIYOTINING XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI VA ULARNING MILLIY SOLIQ TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	240
Nasimdjanoov Yunusjon Zoxidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA KICHIK TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI UCHUN QO'LLANILAYOTGAN SOLIQQA TORTISH MEXANIZMLARI	246
Akbarov Akramjon Ibragimzhonovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA "YASHIL" MARKETINGNI JORIY ETISHNING DOLZARB JIHATLARI	250
Bazarova Fayyoz Tuxtamurodovna	
INSON KAPITALI VA IQTISODIYOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI.....	255
Muzaffar Raximov	
UY-JOY KOMMUNAL XO'JALIGINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	259
Odamboyev Oybek Ravshanbek o'g'li	
INTERNATIONAL ORGANIZATIONS' APPROACHES TO ATTRACTING INVESTMENT IN HUMAN CAPITAL	268
Akhmadaliyeva Nikholakhon	
RAQAMLI PLATFORMALAR ORQALI KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISH YO'LLARI.....	273
Vohobov Hikmatillo Ma'mirjon o'g'li	
ФОРСАЙТ И ЭКОНОМИЧНЫЕ ИННОВАЦИИ КАК ДРАЙВЕРЫ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ТОРГОВЛИ САМАРКАНДА	280
Тохинова Гуллола Миркамолевна	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI BOSHQARISHDA KASB-HUNAR TA'LIMI BITIRUVCHILARINING O'RNI	287
Toshpulatov Sherzod Xaydarkulovich	
DIGITAL TECHNOLOGIES IN ECOTOURISM: INNOVATIVE STRATEGIES FOR ADVANCING GREEN TOURISM	292
Barno Erkayeva	
AGROTURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI.....	296
Baymuradova Iroda Shermamatovna, Mardonova Zarifa Numonjonovna	
DAVLAT BUDJET NAZORATI TIZIMINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	301
B.Sh.Mirzayev	
YOSHLAR BANDLIGIDA KO'NIKMALAR NOMUTANOSIBLIGI MUAMMOLARI VA YECHIMLARI.....	307
Raxmatxo'jayev Axrorxo'ja Akmal o'g'li	
TO'QIMACHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI TAHLIL QILISH VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARINI BAHOLASH.....	311
Oqboyev Alisher Rasuljanovich	
РЕИНЖИНИРИНГ БИЗНЕС-ПРОЦЕССОВ И ИХ РОЛЬ В РАЗВИТИИ БАНКОВСКОГО БИЗНЕСА.....	317
Рахимходжаева Нодира Саидрахаловна	
QISHLOQ XO'JALIGI TA'MINOT ZANJIRI JARAYONLARINING HOZIRGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	323
Ermonov Farrux	
O'ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOTNI SHAKILLANTIRISH JARAYONIDA MOLİYAVIY NAZORATNI INNOVATSION TA'LIM YO'NALISHLARINI YO'LGA QO'YISH ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI.....	329
Turg'unov Bahtiyor Nuriddinovich	

MARKAZIY OSIYODA SUV RESURSLARINI BOSHQARISH VA HAMKORLIKNING DOLZARB MASALALARI	334
Amanbaev Amanali Orazbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI TURDAGI LOGISTIKA XIZMATLARINING USLUBIY ASOSLARI.....	338
Z. Teshayev	
O'ZBEKISTON AXBOROT-KOMMUNIKATSIYA XIZMATLARI SOHASINING AMALDAGI HOLATINI TAHLIL QILISH.....	343
Suyunov Asror Baxtiyorovich	
KORPORATIV BOSHQARUVDA LEADERSHIP 4.0 TAMOYILLARINI JORIY ETISH SAMARADORLIKNI OSHIRISH IMKONIYATLARI.....	349
Ismailov Allayor Rashidovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH MASALALARI	355
Yusupov Farxod Adamboyevich	
O'ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTNI O'RNI VA UNI RIVOJLANTIRISHNI USTUVOR YO'NALISHLARI	359
Abdullaeva Nilufar Javdat qizi	
MINTAQADA SANOAT KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING SOLISHTIRMA EKONOMETRIK MODELLARI (SURXONDARYO VILOYATI MISOLIDA)	363
Saatmurotov Shohrux Zafar o'g'li	
O'ZBEKISTON SUG'URTA BOZORI: RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ISTIQBOLLI IMKONIYATLAR	369
Abdurazaqov Jasur Abdunasimovich	
RAQAMLI PLATFORMALAR YORDAMIDA NORASMIY VA YASHIRIN IQTISODIYOTNI QISQARTIRISHNING QO'SHIMCHA IMKONIYATLARI TO'G'RSIDA.....	374
Nasrullayev Hikmatullo Habibulloyevich	
O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI QO'LLAB-QUVVATLASH MAQSADIDA "XIZMATLAR IPOTEKASI" MOLIYAVIY INSTRUMENTLARINI AMALIYOTGA JORIY QILISH MASALALARI	379
Uskenbayeva Dilnoza Boxodir qizi	
ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ КАПЕЛЬНОГО ОРОШЕНИЯ ПРИ ВОЗДЕЛЫВАНИИ ЛУКА В ДЖИЗАКСКОЙ ОБЛАСТИ.....	384
Суюнов Шохзодбек Мурод угли	
XORIJIY DAVLATLAR SANOAT IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISH TAJRIBASI (YAPONIYA, KOREYA VA GERMANIYA MISOLIDA)	389
Mansurova Sayyora Baxtiyor Kizi	
KORXONALARDA ISHLAB CHIQUARISH XARAJATLARI HISOBGA OLIISHDA XORIJ TAJRIBASINI QO'LLASH	395
Raxmatov Baxriddin Baxtiyor o'g'li	
PECULIARITIES OF THE IRRIGATION WATER DELIVERY PAYMENT IN THE REPUBLIC OF UZBEKISTAN	399
Muminov Sherzod Kholmirzaevich	
DIGITALIZATION OF AGRICULTURAL PRODUCTS FOR EXPORT	404
Azimov R.B.	
AHOLI JON BOSHIGA UMUMIY DAROMADLAR HAJMINI TREND MODELLAR ASOSIDA PROGNOZLASH	409
Xolto'rayev Islom Ilhomovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA YANGI BANDLIK SHAKLLARI	416
Sayipov Begzod Rahimovich	
TIJORAT BANKLARINING YANGI DAVR SHAROITIDA MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASH USULLARI VA INDIKATORLARI	422
Sadikov Iskandar Gayratovich	

MAHALLIY BUDJET SOLIQLI DAROMADLARI BAZASI BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLAR TA'SIRCHANLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	433
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
TOSHKENT SHAHRIDAGI YIRIK SOLIQ TO'LOVCHILARNING SOLIQ QARZDORLIGI TAHLILI	438
Soipov Boburmirzo Nosirjon o'g'li	
РОЛЬ ЖИЛИЩНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В СИСТЕМЕ КОМПЛЕКСНОГО РАЗВИТИЯ ТЕРРИТОРИЙ МЕЗОУРОВНЯ	446
Далиев Ахтам Шарафутдинович	
TO'QIMACHILIK SANOAT KORXONALARIDA INSON RESURLARINI BOSHQARISHDA XORIJ TAJRIBALARINING ZARURLIGI	454
Abdullayev Dostonbek G'ofurjon o'g'li	
TURISTIK KLASSTERLARNING NAZARIY ASOSLARI VA ULARNING HUDUDIY IQTISODIY RIVOJLANISHDAGI O'RNI	458
Xaitov Oxunjon Nomoz o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RESURS TA'MINOTI BOSHQARUVINING NAZARIY KONSEPSIYALARI VA MODELLARI	462
Arziqulova Oybar chin Eshquvat qizi	
XIZMATLAR SEKTORIDA RAQAMLI INNOVATSIYALAR VA MIJOZLAR EHTIYOJLARINI QONDIRISH MEKANIZMLARI	467
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich	
СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКАЯ СУЩНОСТЬ ПОДГОТОВКИ КАДРОВ В РАЗВИТИИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	472
Базаров Бердымурад Улугмуродович, Атавуллаева Саида Джумабекмуродовна	
TURIZM SOHASIDA KADRLAR SALOHİYATINI OSHIRISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZMI	478
Ho'jaqulov Bobur Rustam o'g'li	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING RO'LI	483
Nabiyeva Muxabbat Djabirxanovna	
"HOW GREEN INVESETMENTS CAN EFFECT ON ECONOMIC GROWTH IN DEVELOPING COUNTRIES"	485
Farangiz Ma'rufjonovna Pirmatova	
TIJORAT BANKLARIDA UZOQ MUDDATLI RESURLAR MANBALARI VA ULARNING HAJMINI OSHIRISHNING ZARURIYATI	493
Abduraxmonov Akmal Nurmat o'g'li	
GLOBAL BOSHQARUV VA BARQAROR RIVOJLANISHDA YASHIL TEXNOLOGIYALARNING ROLI	498
M.Sh. Tolipov	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВОЙ ТРАНСФОРМАЦИИ	504
Буранбаева Шоира Рустамовна	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA PIYOZ YETISHTIRISHDA TOMCHILATIB SUG'ORISHNI QO'LLASH ISTIQBOLLARI	508
Suyunov Shohzodbek Murod o'g'li	
YENGIL SANOAT KORXONALARINING RIVOJLANISHIGA BOSHQARUV MADANIYATIDAN FOYDALANISHNING TA'SIRI	513
Aknazarova Zebiniso Bagdadovna	
ISHLAB CHIQARISHNI DIVERSIFIKATSIYALASH SHAROITIDA KORPORATIV BOSHQARUVNING TASHKILIY-IQTISODIY MEKANIZM SAMARADORLIGINI ANIQLASH USULLARI	518
Qurbaniyazov Shaxzodbek Karimovich	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH VA JOYLASHTIRISHNING IQTISODIY VA TASHKILIY ASOSLARI	524
Salimov Burxon Abubakirovich	
"YASHIL" IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISH VA UNDA ENERGIYADAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH	530
Berdiyeva Aziza G'anisher qizi	

SIRKULAR IQTISODIYOTDAN KORXONA VA TADBIRKORLAR MANFAATLARI	535
Sodikov Zokir Rustamovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK SOHASIDA ME'YORIY-HUQUQIY BAZANI ISHLAB CHIQISH	541
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
MINTAQA OZIY-OVQAT MAHSULOTLARI CHAKANA SAVDOSIDA SHADOW WAREHOUSE MODELIGA ASOSLANGAN YETKAZIB BERISH TIZIMINI JORIY QILISH	548
Ibrayimova Dilnoza Abdisherpovna	
XIZMATLAR SAVDOSI SOHASIDA O'ZBEKISTONNING XALQARO HAMKORLIK IMKONIYATLARI	555
Qodirjonov A.M.	
TO'QIMACHILIK SANOATINI IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH KONSEPSIYASINI SHAKLLANTIRISH USLUBIYOTI	559
Madraximova Gulasal Ro'zimboy qizi	
ГЛОБАЛЬНЫЕ ТРЕНДЫ СМАРТ-ТУРИЗМА И ИХ ПРИМЕНИМОСТЬ К КУЛЬТУРНОМУ НАСЛЕДИЮ УЗБЕКИСТАНА	564
Салихбаев Нурсултон Равшанович	
IJTIMOIIY HIMOYA TIZIMI VA IJTIMOIIY TIBBIY XIZMATLAR O'ZARO BOG'LIQLIGINING NAZARIY ASOSLARI	572
Shanazarov Farrux Shodiyorovich	
ТЕХНИКО-ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ОБОСНОВАНИЕ РАЗРАБОТКИ МОБИЛЬНОГО ПРИЛОЖЕНИЯ JOB BARAKA ДЛЯ РЫНКА ТРУДА УЗБЕКИСТАНА	577
Еримбетова Улбосын Маратовна	
TASHQI SAVDO VA INVESTITSIYALAR TAHLILI HAMDA ULARNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	582
Jalolov Bekzod Sherzod o'g'li	
"O'ZBEKISTONDA KICHIK VA O'RTA BIZNESLAR UCHUN SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA MOLIYAVIY KO'RSATKICHLARNI TAHLIL QILISH VA RAQAMLI YECHIMLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH"	586
Azamatjon Mardayev Abdusamat o'g'li	
FARMATSEVTIKA MAHSULOTLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI TASHKIL ETISHNING ME'YORIY-HUQUQIY ASOSLARI	591
Xudaynazarova Dilnoza Gafurovna	
O'ZBEKISTONDA INNOVASION TADBIRKORLIKNI RIVOJLANTIRISHDA KADRLAR TAYYORLSH MENEJMENTINING AMAL QILISH USULLARI VA TURLARI	596
Ergashev To'liqin Shokirovich	
HUDUDIIY IQTISODIYOTNI RAQAMLI TEKNOLOGIYALAR ASOSIDA BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	602
Ibragimov Baxrom Baxodirovich	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINI JORIY ETISH ORQALI O'ZBEKISTONDA MOLIYA BOZORINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	606
Xodjayev Aziz Shovkatovich	
MAHALLIY HOKIMIYAT QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIDA DINAMIK OMILLAR VA ULARNING INTEGRATSIYASI	611
Axmedov Farxod Raxmonjonovich	
UZOQ MUDDATLI AKTIVLAR AUDITINI TASHKIL ETISH VA TAHLIL QILISH METODLARINI TAKOMILLASHTIRISH	617
Rizakulov Abdurauf Abdimutalibovich	
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ МЕХАНИЗМЫ ПОВЫШЕНИЯ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТИ ТУРИЗМА ЧЕРЕЗ КРЕАТИВНУЮ ИНДУСТРИЮ В РЕСПУБЛИКЕ КАРАКАЛПАКСТАН	623
Хошимова Камилла Навфал қизи	
IMITATION MODELDA AXBOROT NORAVSHANLIGI SABABLI YUZAGA KELADIGAN IQTISODIY SAMARASIZLIK TAHLILI	633
Qodirov Zohidjon Eralievich	

JISMONIY SHAXSLAR TOMONIDAN KREDITLARDAN FOYDALANISHNING NAZARIY ASOSLARI	637
Turdiboyeva Kumush Erkinovna	
SOG'LIQNI SAQLASH XIZMATLARI SOHASIDA SIFATNI BAHOLASH KO'RSATKICHLARI VA IQTISODIY SAMARADORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	641
Usmanova Nasiba Akbarjonovna, Eshbekova Xayriniso Baxtiyorovna	
SOLIQ TO'LOVCHILAR FAOLIYATINING SEGMENTATSIYASIGA ASOSLANIB SOLIQ XAVFLARINI ANIQLASH VA BAHOLASHNING AMALIY YONDOSHUVI	648
Elbaeva M.R.	
DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK NAZARIY ASOSLARI VA IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	653
Hamroyev G'ayratjon Sultonovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA ISHLAB CHIQUARISHNI SIFAT MENEJMENTI TAMOYILLARI ASOSIDA TASHKIL ETISHNING XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI	657
Achilov Ilmurad	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI OSHIRISHNING NAZARIY VA METODOLOGIK ASOSLARI	663
Qobilov Anvar Eshpo'lotovich	
KORXONALARNING YASHIL MARKETING STRATEGIYASINI ISHLAB CHIQUISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Sapayev Axmed Durdibayevich	
SANOAT KORXONALARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA KO'P MEZONLI TAHLIL USULLARINI QO'LLASH.....	674
Muxammadaliyev Mirzohidjon Muxammadali o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING AMALDAGI HOLATI TAHLILI	681
Abdullayev Shaxzodbek	
ENSURING SUSTAINABLE REGIONAL DEVELOPMENT THROUGH INTEGRATION OF RECREATION AND ECOTOURISM RESOURCES IN UZBEKISTAN	686
Shaymanova Nigora Yusupovna	
MAKROIQTISODIYOTDA ISTE'MOL VA JAMG'ARISH FUNSIYALARI VA ULARNING O'ZBEKISTONDA O'ZGARISHI TENDENSIYALARI	691
Rustamov Narzillo Istamovich	
CHAKANA SAVDONI BOSHQARISHDA "BIG MIDDLE" NAZARIYASIDAN FOYDALANISH.....	697
Yaqubov Azizbek G'anibekovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA HUNARMANDCHILIKNI RIVOJLANTIRISHNING PROGNOZ VARIANTLARI	701
Ermetov Amirbek Ismailovich	
FISKAL NOMARKAZLASHTIRISH BO'YICHA XITOY TAJRIBASI	708
Lokayev Bekzod Sherkobilovich	
SANOAT KORXONALARIDA RAQAMLI BOSHQARUV TIZIMLARI: IMKONIYATLAR VA CHEKLOVLAR.....	712
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
EKOLOGIYA VA ATROF MUHITNI MUHOFAZA QILISH SOHASIDA DASTURIY BUDJETLASHTIRISH BO'YICHA XORIJIY MAMLAKATLAR TAJRIBASI	717
Dilshod Pulatov, Dildora Mirzaeva, Gulzora Qahharova	
TIKUV-TRIKOTAJ SANOATIDA MEHNAT UNUMDORLIGINI OSHIRISH OMILLARI VA BOSHQARUV STRATEGIYALARI	725
Mardiyev Bunyod Sirojiddin o'g'li	
BURNOUTNING OLDINI OLIISH: XODIMLAR SALOMATLIGI STRATEGIYASI	731
Ergasheva E'zoza Dilshod qizi	
O'ZBEKISTONDA KORXONALARNING TASHQI IQTISODIY FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISHNING HOZIRGI HOLATI VA MUAMMOLARI.....	736
Pulatova Moxira Baxtiyorovna	
QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARIDA XARAJATLARNI BOSHQARISH VA HISOBGA OLIISHNING INNOVATSION USULLARI: MENEJMENT VA BUXGALTERIYANING O'ZARO INTEGRATSIYASI	742
Mamadiyarov Dilshad Uralovich, Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	

RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA AHOLI DAROMADLARINI OSHIRISH MEXANIZMLARI	748
Uzoqov Suhrobjon Do'smat o'g'li	
OLIY TA'LIMNI MOLIYALASHTIRISH MODELLARI	754
Talapova Nargiza Baxriddinovna	
ВОЗОБНОВЛЕНИЕ ДОБЫЧИ ПРИРОДНОГО ГАЗА ИЗ ТРЁХ СКВАЖИН УЧАСТКА ХОДЖАСАЯТ ГКМ ДЕНГИЗКУЛЬ	758
Набиев Шахзод Темурович, Иргашбаев Шохрух Фаррух угли, Маннафов Улугбек Умар угли	
MADANIY TURIZM INDUSTRIYASINING RIVOJLANISH IMKONIYATLARI VA O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	764
Toxirov Dilyor Davlatovich	
MOLIYAVIY AUTSORSING NAZARIYALARI VA UNING RIVOJLANISH BOSQICHLARI	768
Babadjanov Umiddbek Kamildjanovich	
TURIZM – TARIXIY XOTIRA VA ZAMONAVIY XIZMATLAR UYG'UNLIGI IFODASI	773
Janzakov Bekzot Kulmamat o'g'li	
QISHLOQ XO'JALIGI MAHSULOTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINING MOHIYATI VA BAHOLASH MEZONLARI	777
Abdikarimova Zilola Baxramovna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINI DIVERSIFIKATSIYALASHNING NAZARIY ASOSLARI	784
Ro'ziyeva Shaxlo Salimboyevna	
AXBOROT TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISH VA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISHNI QO'LLAB-QUVVATLASH	788
Samiyeva Maftuna Faxriddin qizi	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARI DAROMADLILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	791
Sanayev Javoxir Shovkat o'g'li	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	796
Maxmudov S.T.	
ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ ФОРМИРОВАНИЯ И РАЗВИТИЯ ТУРИСТИЧЕСКИХ КЛАСТЕРОВ	801
Юсупова Н.Т.	
SANOAT KORXONALARINING IQTISODIY O'SISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY FAKTORLAR TAHLILI	807
Rahimova Mushtariybegim Muxammadg'olib qizi	
DEMOGRAFIK O'ZGARISHLAR VA ULARNING IJTIMOIIY-IQTISODIY OQIBATLARI.....	812
Abdumalikova G.F.	
MINTAQAVIY INVESTITSIYA SIYOSATINI SAMARALI BOSHQARISHNING IQTISODIY VA INSTITUTSION ASOSLARI	821
Kenjayev Ikrom Ergashboyevich	
RAQAMLI AVIATSIYA EKOTIZIMI: AI/ML, DIGITAL TWIN VA BLOKCHEYN INTEGRATSIYASI	828
Azimova Moxinur Nozimovna	
XALQARO MOLIYA BOZORLARIDA INVESTITSIYA RISKLARINI BOSHQARISHNING ZAMONAVIY MEXANIZMLARI	834
G'afurov Sherzod Abduvaxob o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATINING REKREATSIYA RESURSLARI VA DAVOLASH-SOG'LOMLASHTIRISH TURIZMI SALOHİYATI	839
Murtazayeva Gulrux Isabek qizi	
MINTAQALAR TURISTIK-REKREATSION IMKONIYATLARINI BAHOLASHDA ZAMONAVIY GIS USULLARINI QO'LLASH (SARIOIYO TUMANI MISOLIDA)	845
Safarov Manuchexr Axtam o'g'li	
XITOIY TAJRIBASI ASOSIDA INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH	852
Tirkashev Farruxjon Xolyigitovich	
TURIZM FAOLIYATINI DIVERSIFIKATSIYA QILISHGA OID NAZARIY BILIMLARNING SHAKLLANISH XUSUSIYATLARI	857
Maxmudova Aziza Pirmamatovna	

TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASI MUSTAHKAMLIGINI BAHOLOVCHI KO'RSATKICHLAR TIZIMI	863
Raxmanov Ilxom Xurramovich	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA BOSHQARUV TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH.....	871
Maxsudov Sherzod Solijonovich	
FISCAL, MONETARY, AND CUSTOMS-TARIFF POLICIES IN ENSURING NATIONAL ECONOMIC STABILITY: EVIDENCE FROM UZBEKISTAN.....	877
Mahmudov Sarvar	
ATROF-MUHITGA OID FISKAL KO'RSATKICHLAR ASOSIDA MINTAQAVIY BAHOLASH	882
Zilola Rahmatova	
XORAZM VILOYATI TUMANLARIDA EKSPORT SAMARADORLIGI: STOXASTIK CHEGARAVIY TAHLIL (SFA) ASOSIDAGI EMPIRIK YONDASHUV	887
Fozil Xolmurotov	
МЕТОДИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ОЦЕНКИ БЕДНОСТИ: МЕЖДУНАРОДНЫЕ ПОДХОДЫ И НАЦИОНАЛЬНАЯ СПЕЦИФИКА.....	900
Мамаризоев Жахонгир Исохонович	
EKOLOGIK VAZIYAT VA AHOLI SALOMATLIGINING PROGNOZ KO'RSATKICHLARI	905
Egamqulov Husniddin Erkaboyevich	
CHO'L HUDUDLARIDA TURISTIK RESURLARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI.....	911
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Mavlonov Ahmadjon Muhammadovich	
КОНЦЕПЦИЯ ИДЕНТИФИКАЦИИ И ИЗМЕРЕНИЯ ЭФФЕКТОВ ЗАНЯТОСТИ В ЭКОЛОГО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ЭКОНОМИКЕ	918
Сагидуллин Фарид Радикович	
ТЕНДЕНЦИИ В РАЗВИТИИ ГОСТИНИЧНОГО БИЗНЕСА В СФЕРЕ ПРОДВИЖЕНИЯ И СБЫТА ТОВАРОВ И УСЛУГ В ИНДУСТРИИ ГОСТЕПРИИМСТВА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН	927
Бабаджанова Лола Шопулатовна	
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA OZIYQ-OVQATNI RIVOJLANTIRISHDA QISHLOQ XO'JALIGINING ROLI.....	935
G'aniyev Baydulla Toshmurodovich, Bustonov Komiljon Kumakovich	
TURISTIK MINTAQALARNI RIVOJLANTIRISHDA MAHALLIY AHOLINING ISHTIROKINI TA'MINLASHNING AYRIM MASALALARI	943
Abduxamidov Sarvar Adxamovich	
TA'LIM KLASSTERLARI KONTEKSTIDA BOSHQARUVNING ZAMONAVIY MUAMMOLARI VA STRATEGIK YECHIMLARI: TRIPLE HELIX MODEL ASOSIDA TAHLIL.....	947
Imamova Nilufar Asamutdinovna	
EKOLOGIK TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI VA ISTIQBOLLARI.....	954
Xamdullayeva Gulhayo Ergash qizi	
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARI RAQOBATBARDOSHLIGINI BAHOLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI	960
Sirojiddinov Kamoliddin	
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	967
Seytimbetov Kabul Serimbetovich	
AGROTADBIRKORLIK FAOLIYATINING ASOSIY FUNKSIYALARI VA RIVOJLANISH QONUNIYATLARI.....	971
Nasriddinov Xusanbek Sadriddin o'g'li	
TEMIR YO'L TRANSPORTIDA ENERGIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISH: QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARI	976
Abdusattorov Abdusamat Sobirovich	
QISHLOQ XO'JALIGIDA RESURLARDAN SAMARALI FOYDALANISH VA OZIYQ-OVQAT MAHSULOTLARINI ISHLAB CHIQRISHDA MENEJMENT QARORLARINING IQTISODIY TAHLILI	981
Karieva Gulnora Abdullayevna , Normurodov Sarvar Norboy o'g'li	
TA'LIM TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA O'QUV DASTURLARINING KAPITAL ZICHLIGI	989
Dusanov Salim Mamarasulovich	

QATTIQ CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA INNOVATSION MENEJMENTNING O'RNI VA AHAMIYATI	995
Temirov Azizbek Voit o'g'li	
STRATEGIK REJALASHTIRISH ORQALI KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIK FAOLIYATI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	1002
G.Ya. Muxibova, O.U. Sharifxodjayeva, O. To'rabekova	
ДЕТЕРМИНАНТЫ И ПОСЛЕДСТВИЯ МЕЖРЕГИОНАЛЬНОЙ МОБИЛЬНОСТИ РАБОЧЕЙ СИЛЫ В УЗБЕКИСТАНЕ.....	1009
Шакаров Зафар Гаффорович	
TURIZM KLASSTERLARIDA TIBBIY XIZMATLAR INTEGRATSIYASI: XALQARO TAJRIBA VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	1018
Yazdanova Shohista Tuyg'un qizi, Farxodova Shohnnoza Umidbek qizi	
TELEKOMMUNIKATSIYA SOHASI KORXONALARINING INNOVATSION FAOLLIGINI OSHIRUVCHI ZAMONAVIY YONDASHUVNI ISHLAB CHIQISH	1027
Xojiyeva Nazokat Davronbekovna	
QAYTA TIKLANADIGAN ENERGIYA MANBALARINING BARQAROR IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI: O'ZBEKISTON MISOLIDA.....	1034
Shodiyeva Zarinnabonu Shodi qizi	
O'ZBEKISTON QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1039
Qurbaniyozov Shaxzodbek Karimovich	
RAQAMLI IQTISODIYOTDA HISOB SIYOSATINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY-USLUBIY ASOSLARI	1044
Qurbanbayev Jurabek Eruvboyevich	
FINTECH TEXNOLOGIYALARI VA ULARNING KORXONA LIKVIDLIGIGA TA'SIRI.....	1048
Karimov Xondamir Jamshid o'g'li	
IMPROVING STRATEGIC MANAGEMENT ACCOUNTING OF INCOME AND EXPENSES.....	1056
Pardaeva Shakhnoza Abdinabievna	
DIGITAL SKILLS AND ACCOUNTING EDUCATION: NEEDS AND GAPS IN UZBEK HIGHER EDUCATION – CURRICULUM IMPLICATIONS FOR THE DIGITAL AGE	1061
Rustamova Iroda Bahtiyorovna	
TIJORAT BANKLARINING KREDIT XIZMATLARI: ZAMONAVIY TAHLIL VA TARAQQIYOT TENDENSIYALARI.....	1066
Jo'rayeva Zarifa Bahodir qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGI KORXONALARINING YUQORI SIFATLI RIVOJLANISHINI TA'MINLASH	1073
Yaxshiyev Shahzod Sherali o'g'li	
YASHIL IQTISODIYOTNING BARQAROR RIVOJLANISH	1079
Kuvotova Dilnora Kaxramonovna	
MAHSULOT, ISH (XIZMAT)LAR TANNARXIGA KIRITILADIGAN MODDIY XARAJATLAR VA ULARNI HUIJATLASHTIRISH.....	1084
Bolibekov Baxtiyor Achilovich, Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
AYOLLARNING YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH IMKONIYATLARI VA TO'SIQLARI	1088
Baymuratova Guldjahan Xamdammovna	
INVESTITSIYA FAOLIYATINI MUQOBIL MOLIYALASHTIRISH AMALIY TAHLILI JARAYONLARI.....	1093
Boboqulov Akmal Muborakbekovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BUXGALTERIYA HISOB, IQTISODIY TAHLIL VA AUDIT TIZIMLARINI MODERNIZATSIYA QILISH YO'NALISHLARI	1099
To'laganov Ziyovuddin Kamolitdin o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT VA UNING IQTISODIY O'SISHDAGI AHMIYATI	1105
Nematullo Zuvaydullaev	

GLOBAL OZIQ-OVQAT TIZIMIDA AQSH IMPORT-EKSPORT SIYOSATI VA UNING MILLIY OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGIGA TA'SIRI	1109
Matjonov Bekjon Ravshonbekovich	
KICHIK BIZNES VA TADBIRKORLIKNING RIVOJLANISHIGA TA'SIR ETUVCHI ASOSIY OMILLAR VA IQTISODI SAMARADORLIGI TAHLILI	1115
Axatova Shahnoza	
ЭКОТУРИСТИЧЕСКИЙ ПОТЕНЦИАЛ И РЕСУРСЫ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ.....	1119
Каримова Фотима Абдурасуловна	
RAQAMLI IQTISODIYOT: O'ZBEKISTONDA ELEKTRON SAVDO VA TO'LOV TIZIMLARINING RIVOJLANISHI.....	1124
Toxirov Shodibek Jo'ra o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA IPOTEKA KREDITLARINI RIVOJLANTIRISHDA ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI.....	1128
Tohirov Muhammad Bobur Tohir o'g'li	
KATTA HAJMLI MA'LUMOTLARDAN OVOZLI XABARLARNI AJRATIB OLIISHDA PARALLEL HISOBLASH ALGORITMLARI VA UNING DASTURIY MAJMUASINI ISHLAB CHIQUISH	1135
Jummayeva Yulduz Achilovna	
MAMLAKATDA NODAVLAT VA NOTIJORAT TASHKIOTLARNI MOLIYAVIY TA'MINLASH MEKANIZMLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	1141
Xusanova Gulsum Baxtiyorovna	
TURISTIK KORXONALARDA BREND KAPITALI TUSHUNCHASI VA UNING TARKIBIY ELEMENTLARI.....	1146
Zufarov Akmal Gulamiddinovich	
IPOTEKA KREDITLARINI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIY TAJRIBALARI VA ULARNI O'ZBEKISTONDA QO'LLASH IMKONIYATLARI	1155
Rasulov Doniyor Dilmurod o'g'li	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLARDA SOLIQQA TORTISHNING TARTIBGA SOLISH FUNKSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA FISKAL SIYOSAT SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	1161
Sulaymonov Farrux Shuxratovich	
QORAQALPOG'ISTON AGRAR TARMOG'IDA TRANSFORMATSION O'ZGARISHLARNING INSTITUTSIONAL MEKANIZMLARI VA ULARNING SAMARADORLIGI.....	1166
Mambetnazarov Baxit Bisenbaevich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARINI STRATEGIK BOSHQARISHNING DOLZARBLIGI	1171
Turg'unov Muxriddin Mo'ydinjon o'g'li	
TOSHKENT SHAHRIDA SHAHARSOZLIK JARAYONLARINING EKOLOGIK OQIBATLARI	1175
Ashurov Abdulaziz Rustamovich, Olimov Anvarjon Atamirzayevich	
O'ZBEKISTON TO'QIMACHILIK SANOATINING RIVOJLANISH DINAMIKASI VA UNDA XORIJIY INVESTITSIALARNING ROLI.....	1182
Nazarova A.N.	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA MOLIYAVIY BOSHQARISHNING AYRIM JIHATLARI.....	1187
Mamatov O'tkir Botir o'g'li	
JANUBI-G'ARBIY O'ZBEKISTONDA CHORVACHILIK TARMOQLARINI PROGNOZ QILISHNING GEOGRAFIK JIHATLARI (NAVOIY VILOYATI MISOLIDA)	1191
Xudoyberdiyeva Iroda Abduxomidovna	
O'ZBEKISTONDA DAVLAT MOLIYASINI BOSHQARISHDA G'AZNACHILIK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHNING MOLIYAVIY SAMARADORLIGI.....	1199
Tangrieva Farida Abdulkarimovna	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINING IQTISODIY BARQARORLIGIDA INNOVATSION FAOLIYATNING AHAMIYATI	1204
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
YASHIL MARKETING YONDASHUVI ORQALI KORXONALARDA RESURS SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	1211
Sapayev Axmed Durdibayevich	

АНАЛИЗ И ОПТИМИЗАЦИЯ СЕБЕСТОИМОСТИ ПРОДУКЦИИ И РАСХОДОВ НА ПРЕДПРИЯТИЯХ	1216
Ташмухамедова Карима Саматовна, Якубова Сабина Алишеровна	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA FERMER XO'JALIKLARINI SAMARALI RIVOJLANTIRISH	1222
B.B.Seilbekov	
O'ZBEKISTONDA "YASHIL" IQTISODIYOT VA EKOLOGIK BARQARORLIK SIYOSATINI SHAKLLANTIRISH YO'NALISHLARI.....	1226
Sadullayev Rasulbek Palvanbayevich	
ANALYSIS OF THE CURRENT STATE OF FOREIGN TRADE ACTIVITY IN UZBEKISTAN'S REGIONS AND FORECASTING REGIONAL FOREIGN TRADE UNDER WTO AND EAEU ACCESSION (BASED ON THE CASE OF KAZAKHSTAN).....	1230
Sitara Tojiqulova Sobirjon qizi	
BANKLARNING KREDIT RISKLARINI BAHOLASH VA NAZORAT QILISHNING – COST OF RISK (COR) KO'RSATKICHI TAHLILI	1240
Maxmudov Omon Tuxtayevich	
1-WIRE PROTOKOLI ASOSIDA BIOSIGNALLARNI UZATISH JARAYONI VA MA'LUMOTLAR STRUKTURASINI LOYIHALASH	1245
Mullajonova Fotima Tuychibayevna	
TIJORAT BANKLARI AKTIVLARINING SAMARADORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBA VA UNING XUSUSIYATLARI	1250
Ibrohimov Davronbek Muhammadi o'g'li	
ОСОБЕННОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ РУССКОГО ЯЗЫКА В МЕДИЦИНЕ.....	1257
Хамидходжаева Назира Махкамовна	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARI AYLANMA MABLAG'LARINI BOSHQARISH METODOLOGIYASI.....	1260
Taspanova Ayzada Kenjebayevna	
MAMLAKAT IQTISODIYOTIDA OZIQ-OVQAT SANOATI VA UNING RIVOJLANISH HOLATI	1264
Xusanova Gavhar	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA LTE VA NR TARMOQLARINING BIRGALIKDA ISHLASHINI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	1270
Toshmatov Salohiddin Zayniddinovich	
THE OPPORTUNITIES OF PERSONALIZING TOURISM SERVICES THROUGH ARTIFICIAL INTELLIGENCE	1276
Olimov Davron Olimovich	
ТРАНСФОРМАЦИЯ РАДИОЖУРНАЛИСТИКИ В ЭПОХУ ЦИФРОВОГО ЭФИРА: ОПЫТ УЗБЕКИСТАНА И ГЛОБАЛЬНЫЕ ТЕНДЕНЦИИ	1281
Мамадалиева Шахноза Абдумаликовна	
EFFECTIVE MANAGEMENT OF ADMINISTRATIVE PERSONNEL IN UZBEKISTAN'S PUBLIC UNIVERSITIES.....	1289
Inoyatov Orzubek Saidvaliyevich	
ZAMONAVIY MENEJMENTDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING O'RNI VA SAMARADORLIKKA TA'SIRI.....	1297
Igamberdiyeva Nasiba Babadjanovna	
DAVLAT QIMMATLI QOG'OZLARI MILLIY MOLIYA BOZORINI BARQARORLASHTIRISH OMILI SIFATIDA.....	1304
Rabiyev Akram Homitovich	
AKTSIYADORLIK JAMIYATLARIDA INNOVATSION JARAYONLARNI KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMI ASOSIDA TARTIBGA SOLISH ISTIQBOLLARI	1311
Xujaxonov Nuriddin Nasrullayevich	
ВОПРОСЫ ВНЕДРЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ДИСТАНЦИОННОГО БАНКОВСКОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ УЗБЕКИСТАНА	1318
Худайберганава Зарофат Захидовна	
К ВОПРОСУ О РАССМОТРЕНИИ РИСКОВ ЛЕГАЛИЗАЦИИ НЕЗАКОННЫХ ДОХОДОВ В УЧЕБНЫХ МАТЕРИАЛАХ ПРОФИЛЬНЫХ ПРЕДМЕТОВ ПО БАНКОВСКОМУ АУДИТУ	1324
Мухамедова Севара Абдуллаевна	

JAHONDA KREATIV IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHNING MODELLARI VA ULARNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	1330
Dusmuxamedov Oybek Suratbekovich	
MINTAQA SANOATIDA RAQAMLI XIZMATLAR BOZORINI RIVOJLANTIRISHDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONI	1336
Norov Murodjon Maxmudovich	
O'ZBEKISTON SHAROITIDA XORIJIY INVESTITSİYALARNI JALB QILISH: HOLATI, MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR.....	1342
Maxkamov Otabek Muxammadjonovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA O'RTA VA UZOQ MUDDATLI DAVRDA DAVLAT QARZINI BOSHQARISHNING AMALDAGI HOLATI TAHLILI.....	1351
Egamberdiyev Jonibek O'ralovich	
OLIY TA'LIM MUASSASALARI O'RTASIDA RAQOBAT VA UNING MUAMMOLARI	1354
Mardonov Bahodir Bahronovich, Abdanov Rahmatillo Abdig'afurovich	
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASH HAMDA TURMUSH DARAJASINI OSHIRISHNING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI	1360
Xamdamonov Shaxzod Ilxom o'g'li	
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ИНВЕСТИЦИОННЫХ ВОЗМОЖНОСТЕЙ ДЛЯ РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН.....	1365
Дадабоева Муштари Хамидиллаевна	
SAVDO JARAYONIDA MARKETING TEXNOLOGIYALARINI QO'LLANILISHI	1371
Jalalova Dildora Jamolovna	
PROSPECTS FOR THE DEVELOPMENT OF GREEN FINANCING IN UZBEKISTAN: LESSONS FROM SOUTH KOREA.....	1375
Karshieva Marjona Alisher kizi	
TURIZM XIZMATLARI EKSPORTI VA YASHIL IQTISODIYOTNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	1380
Qurbonova Malika Ahmad qizi	
SUN'IY INTELLEKT VA RAQAMLI IQTISODIYOTNING RIVOJLANISH YO'NALISHLARI	1384
Uzoqov Farhod G'afforovich	
SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI MEKANIZMI VA UNING RAQAMLI IQTISODIYOTDAGI RIVOJLANISHI....	1388
Ibadullayev Sanjar Sodiqmuratovich	
BANKLARDA MUAMMOLI KREDITLAR BILAN ISHLASH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	1392
Mitillayev Ibrohimjon Tursunpulatovich	
BUG'DOY HOSILDORLIGI VA YALPI HOSILINI TAHLIL QILISH HAMDA HISOBLASH USULLARI	1396
Uzoqova Ziyodaxon Abdug'afforovna	
RAQAMLI MOLIVAVIY XIZMATLAR SAMARADORLIGINI BAHOLASHNING ZARURIYATI VA AHAMIYATI	1402
Muyassarzoda Fayziyeva	
MAKROIQTISODIY BARQARORLIKNI TA'MINLASH ORQALI AGRORESURLAR BOZORI IQTISODIY XAVFSIZLIGINI OSHIRISH MASALALARI	1408
Aliyev Yashnarjon Egamberdiyevich, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
JAHONDA KREATIV SOHALARNI RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI VA HOZIRGI DAVRDA IQTISODIYOTDA TUTGAN O'RNI.....	1414
Ismailov Azizbek Ruzimaxamatovich	
OSIYO DAVLATLARI RAQAMLI JURNALISTIKADA AYOLLAR ISHTIROKI (JANUBIY KOREYA, HINDISTON, YAPONIYA) DAGI ZIDDIYATLAR.....	1425
Zakirova Oisha	
ТРАНСФОРМАЦИЯ ОБЩЕСТВЕННОГО СОЗНАНИЯ В ЭПОХУ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА: СОЦИОЛОГИЯ РОЛИ ЖЕНЩИН И ГЕНДЕРНОЙ ИДЕНТИФИКАЦИИ В ТЕХНОЛОГИЧЕСКОМ ОБЩЕСТВЕ	1431
Сиддикова Гулноза Абдумаликовна	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI YURITISHDA

TA'MINOT JARAYONINING AHAMIYATI..... 1437

Nuraliyeva B.

AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA TOVAR-MODDIY ZAXIRALAR HISOBINI YURITISHDA TA'MINOT JARAYONINING AHAMIYATI

Nuraliyeva B.

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti o'qituvchisi

Email: b.musirmanova@mail.ru

ORCID:0009-0004-7709-5201

Annotatsiya. Ushbu maqolada aksiyadorlik jamiyatlarida moddiy zaxiralar bilan bog'liq ta'minot jarayonining mazmuni, tarkibiy bosqichlari hamda uning samaradorligini oshirishga qaratilgan nazariy va amaliy yondashuvlar tahlil qilinadi. Jumladan, rejalashtirish, sotib olish, yetkazib berish, saqlash va taqsimlash kabi asosiy funksiyalar har tomonlama ko'rib chiqilib, ularning o'zaro bog'liqligi yoritiladi. Shuningdek, zamonaviy boshqaruv konsepsiyalari — EOQ modeli, JIT tizimi, logistika va xavf-menejment yondashuvlari asosida tahlil o'tkaziladi. Maqolada mavjud muammolar hamda ularga yechim sifatida tavsiyalar keltirilib, ta'minot tizimining aksiyadorlik jamiyatlarining ishlab chiqarish barqarorligi va iqtisodiy samaradorligidagi o'rni asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: moddiy zaxiralar, ta'minot jarayoni, aksiyadorlik jamiyati, rejalashtirish, logistika, xavf-menejment, EOQ, JIT.

Abstract. This article examines the supply process related to material reserves in joint-stock companies, focusing on its main stages and the integration of theoretical and practical approaches to improve efficiency. Key functions such as planning, procurement, delivery, storage, and distribution are analyzed in detail, highlighting their interdependence. The article also discusses modern management concepts including the EOQ model, Just-In-Time (JIT) system, logistics, and risk management. Common challenges are identified, and practical recommendations are provided. The role of an effective supply system in ensuring production continuity and economic sustainability in joint-stock companies is substantiated.

Key words: material reserves, supply process, joint-stock company, planning, logistics, risk management, EOQ, JIT.

Аннотация. В данной статье рассматривается процесс снабжения, связанный с материальными запасами в акционерных обществах, с акцентом на его основные этапы и применение теоретических и практических подходов для повышения эффективности. Подробно анализируются ключевые функции, такие как планирование, закупка, доставка, хранение и распределение, а также их взаимосвязь. Также рассматриваются современные концепции управления, включая модель EOQ, систему Just-In-Time (JIT), логистику и управление рисками. Выявлены распространённые проблемы и даны практические рекомендации. Обоснована важность эффективной системы снабжения для обеспечения производственной устойчивости и экономической эффективности акционерных обществ.

Ключевые слова: материальные запасы, процесс снабжения, акционерное общество, планирование, логистика, управление рисками, EOQ, JIT.

KIRISH

Aksiyadorlik jamiyatlarining muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi ko'plab omillarga bog'liq bo'lib, ularning orasida tovar-moddiy zaxiralarni samarali boshqarish alohida o'rin tutadi. Aksiyadorlik jamiyatlarida ishlab chiqarish va xo'jalik faoliyatining uzluksizligini ta'minlashda tovar-moddiy zaxiralarning (TMZ) o'rni nihoyatda muhimdir. Tovarmoddiy zaxiralar – bu ishlab chiqarish, savdo yoki xizmat ko'rsatish faoliyatini davom ettirish uchun zarur bo'lgan xom ashyo, butlovchi qismlar, tayyor mahsulotlar va boshqa moddiy resurslar hisoblanadi. Ushbu zaxiralarni to'g'ri hisobga olish va boshqarish jamiyatning iqtisodiy samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi. Bu jarayonning muhim bosqichlaridan biri ta'minot jarayonidir, ya'ni zaxiralarni o'z vaqtida, kerakli miqdorda va sifatda yetkazib berish. Ta'minot tizimining yaxshi yo'lga qo'yilishi tovar-moddiy zaxiralar hisobi aniqligi, ishlab chiqarish uzluksizligi va ortiqcha xarajatlarning oldini olishda katta ahamiyatga ega. Zamonaviy iqtisodiy sharoitlarda bozordagi raqobatning kuchayishi, logistika tizimidagi murakkabliklar, yetkazib berish zanjirlarining uzilishi kabi holatlar aksiyadorlik jamiyatlarini ta'minot tizimini yangicha, ilmiy asoslangan yondashuvlar asosida

tashkil etishga undamoqda. Ayniqsa, tovar-moddiy zaxiralarning noto'g'ri boshqarilishi nafaqat ishlab chiqarish jarayonida uzilishlarga, balki moliyaviy hisobotlarda aniqlikning buzilishiga ham olib keladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Tovar-moddiy zaxiralar masalasi xorijiy va mahalliy iqtisodchi olimlar tomonidan chuqur o'rganilgan. Ular tovar-moddiy zaxiralar haqida o'z fikrlarini bildirgan va ta'riflarini bergan. Shuningdek, tovar-moddiy zaxiralar hisobini korxonalarda to'g'ri olib borish va yuritish uchun tegishli standartlar ham mavjud. Respublikamizda tovar-moddiy zaxiralar hisobini tartibga soluvchi 4-sonli BHMS bunga yaqqol misoldir. Ushbu BHMSga muvofiq tovar-moddiy zaxiralarga quyidagicha ta'rif beriladi: "Tovar-moddiy zaxiralar — keyinchalik sotish maqsadida normal faoliyat yuritish uchun tutib turiladigan, ishlab chiqarish jarayonida mavjud bo'lgan, shuningdek mahsulot ishlab chiqarish, ishlarni bajarish va xizmatlar ko'rsatish jarayonida yoxud ma'muriy, ijtimoiy, madaniy vazifalarni amalga oshirish uchun foydalaniladigan moddiy aktivlardir."

2-sonli buxgalteriya hisobi xalqaro standartida esa tovar-moddiy zaxiralar "zaxiralar" deb yuritilgan bo'lib, unga ko'ra zaxiralar — odatdagi faoliyat doirasida sotish uchun mo'ljallangan, bunday sotuv uchun ishlab chiqarish jarayonida bo'lgan yoki xizmatlar ko'rsatilishida foydalanilishi ko'zlangan xom ashyo va materiallar ko'rinishidagi aktivlardir.

Tovar-moddiy zaxiralar hisobini yuritishda ta'minot jarayoni muhim ahamiyat kasb etadi. Amerikalik olimlar Kili L. Krokston, Sebastyan Garsiya-Dastuge, Deyil Redjers va Duglas M. Lamberg o'z ilmiy tadqiqotlarida Global ta'minot zanjiri forumi tomonidan aniqlangan sakkiz asosiy ta'minot zanjiri jarayonining har biriga strategik va operatsion nuqtayi nazardan yondashib, ularning o'zaro bog'liqligi va interfeyslarini (o'zaro ta'sir nuqtalarini) vizual shaklda tasvirlab berganlar. Shuningdek, tadqiqotchilar tashkilotlarda jarayonga asoslangan yondashuvni joriy etish jarayonida yuzaga keladigan muhim masalalar va ularning yechimlariga ham oydinlik kiritganlar. Olimlarning asosiy maqsadi menejerlarga ta'minot zanjiri boshqaruvini samarali amalga oshirish uchun ilmiy asos yaratishdan iborat bo'lgan.

Rossiyalik olim Pronin I.I. tomonidan olib borilgan tadqiqot ta'minot zanjiri boshqaruvi sohasiga bag'ishlanib, ushbu yo'nalishning nazariy va amaliy jihatlarini chuqur tahlil qiladi. Nazariy jihatdan muallif ta'minot zanjiri boshqaruvi barcha bosqichlarni yagona tizim sifatida muvofiqlashtiruvchi yondashuv deb ta'riflaydi. Tadqiqotda ta'minot zanjiridagi turli bo'g'inlar — yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar, distribyutorlar, chakana savdo tarmoqlari va mijozlar — hamda ularning har biri o'ynaydigan rol batafsil tahlil qilinadi.

Amaliy jihatdan esa Pronin I.I. ta'minot zanjiri boshqaruvining asosiy maqsadlari sifatida operatsion xarajatlarni kamaytirish va xizmat ko'rsatish darajasini oshirishni ko'rsatadi. U, shuningdek, mahsulotni tarqatish jarayonlarini avtomatlashtirish va nazorat qilishda zamonaviy SCM (Supply Chain Management) tizimlarining o'rni va ahamiyatini ta'kidlaydi. Ta'minot zanjirini modellashtirish orqali mavjud resurslardan samarali foydalanish, oqimlarni optimallashtirish va boshqaruv qarorlarini qabul qilishda raqamli vositalardan foydalanish muhim jihatlar sifatida ko'rib chiqiladi.

Ushbu tadqiqotda Pronin I.I. ta'minot zanjirini boshqarishga tizimli yondashuvni ilgari surib, xarajatlarni kamaytirish va umumiy samaradorlikni oshirish maqsadida jarayonlarni yetkazib beruvchilardan to mijozlarga barcha bosqichlarda muvofiqlashtirish zarurligini asoslaydi. U, xususan, SCM tizimlaridan foydalanish orqali avtomatlashtirish imkoniyatlarini yoritib, yetkazib beruvchilar, ishlab chiqaruvchilar va logistika kompaniyalarining zanjirdagi har bir bo'g'ini qanday strategik ahamiyatga ega ekanligini tahlil qiladi.

Amaliy nuqtayi nazardan Pronin I.I. ta'minot zanjirini boshqarishda beshta asosiy funksional element — rejalashtirish, manba (xomashyo ta'minoti), ishlab chiqarish, yetkazib berish va qaytarish (reverse logistics) — ga tayanadi. Tadqiqotda ta'kidlanishicha, bu elementlarning har biri alohida e'tibor talab qiladi, biroq ularning samaradorligi aynan o'zaro integratsiyalashuvi va uzluksiz hamkorligiga bog'liq. Muallif ushbu jarayonlarning har birini alohida va bir butun sifatida o'rganish orqali korxonalar katta moliyaviy yo'qotishlarning oldini olishi mumkinligini ta'kidlaydi.

Rossiyalik olimlar Smirnova Ye.A. va Zuyev A.V. o'z tadqiqotlarida doimiy o'zgarib borayotgan biznes muhiti sharoitida ta'minot zanjiri boshqaruvi sohasida yangi logistika tamoyillarini ishlab chiqish va ularga moslashish zarurligini asoslaydilar. Ular zamonaviy sharoitda qo'llanilayotgan ta'minot zanjiri boshqaruvi modellari, usullari va asosiy tushunchalarga analitik yondashuv asosida baho berib, yetakchi mutaxassislarining amaliy tajribasini umumlashtiradilar.

Smirnova va Zuyev ta'minot zanjirlarini tartibga solishda xalqaro yondashuvlarga tayanadi. Ularning fikricha, ta'minot zanjiri faoliyatini normal holatga qaytarish uchun eng maqbul yechim — bu tezkor javob modeli (Quick Response Model) bo'lib, u mahsulot yetkazib berish muddatlarini qisqartirish va jarayonlarda yuzaga keladigan kechikishlarni minimallashtirishga qaratilgan. Ushbu model raqamli platformalar yordamida yuklar identifikatsiyasi, monitoringi va kechikishlarni aniqlashga katta e'tibor qaratadi. Umuman olganda, Smirnova Ye.A. va Zuyev A.V.ning tadqiqoti ta'minot zanjiri boshqaruvida zamonaviy texnologiyalar, tizimli modellashtirish

va xalqaro tajribalarga asoslangan innovatsion yondashuvlarning ahamiyatini ochib beradi hamda ushbu sohada ilmiy-amaliy asoslar yaratishga xizmat qiladi.

Qozog'istonlik olimlar J.J. Kenjaboy va C.K. Axmatkaliyevlarning "Ta'minot zanjirini boshqarishda manipulyatsiyasiz rejalashtirish mexanizmlari" nomli ilmiy maqolasi logistika va ta'minot zanjiri boshqaruvi sohasida dolzarb ilmiy yondashuvni taqdim etadi. Tadqiqotda manipulyativ bo'lmagan, ayniqsa to'g'ridan-to'g'ri (non-manipulable) rejalashtirish mexanizmlarining ustuvor ta'minot zanjiri strategiyalarini amalga oshirishdagi samaradorligi chuqur o'rganilgan. Olimlar ta'minot zanjirining barqarorligi, shaffofligi va samaradorligini ta'minlash uchun o'zgarmas elementlar hamda standartlashtirilgan jarayonlardan foydalanish zarurligini ta'kidlaydilar. Bu, ayniqsa, logistikada manipulyatsiyaning oldini olish va ishonchli boshqaruv tizimini shakllantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda manipulyatsiyasiz yondashuv nafaqat axloqiy va boshqaruviy barqarorlikni ta'minlashi, balki uzoq muddatli strategik ustuvorliklarga erishish uchun qulay asos yaratishi qayd etilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Ushbu maqolada mavzu yuzasidan izlanishlar olib borilib, ularni yoritishda turli xil iqtisodiy usullardan foydalanilgan. Ilmiy tadqiqotlarni o'rganishda taqqoslash, tahlil qilish, mantiqiy fikrlash, ma'lumotlarni guruhlash, analiz va sintez usullaridan keng foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Aksiyadorlik jamiyatlarining samarali faoliyat yuritishida tovar-moddiy zaxiralar (TMZ) hisobini to'g'ri tashkil etish va ta'minot jarayonini puxta yo'lga qo'yish muhim ahamiyatga ega. Товар-moddiy zaxiralar ishlab chiqarishning uzluksizligini ta'minlovchi, sotish hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatuvchi hamda korxonaning moliyaviy barqarorligiga ta'sir etuvchi asosiy resurslardan biridir. Shu bois TMZ hisobi va ta'minot jarayonining o'zaro uzviy bog'liqligi aksiyadorlik jamiyatlarining umumiy boshqaruv tizimida markaziy o'rin tutadi.

Ta'minot jarayonining iqtisodiy mazmuniga to'xtaladigan bo'lsak, ta'minot jarayoni – bu korxonaning ishlab chiqarish faoliyatini zarur xom ashyo, materiallar, butlovchi qismlar va boshqa ishlab chiqarish resurslari bilan o'z vaqtida hamda sifatli ta'minlash tizimidir. Aksiyadorlik jamiyatlarida bu jarayon strategik ahamiyat kasb etadi, chunki u ishlab chiqarish sur'atlarini, zaxiralar darajasini va natijada moliyaviy ko'rsatkichlarni belgilab beradi. Ta'minot jarayonining to'g'ri yo'lga qo'yilishi korxonaning ishlab chiqarish faoliyati, moliyaviy natijalari va umumiy raqobatbardoshligiga bevosita ta'sir qiladi. Quyida uning asosiy yo'nalishlari yoritiladi.

Tovar-moddiy zaxiralarning optimal hajmini belgilash. Ta'minot jarayonining eng muhim vazifalaridan biri — korxonaga zarur bo'lgan tovar-moddiy zaxiralar hajmini to'g'ri aniqlashdir. Optimal zaxira hajmi korxonaning ishlab chiqarish ehtiyojlarini to'liq qondirishi bilan birga, ortiqcha resurslarni muzlatib qo'ymasligi kerak. Zaxira hajmi juda yuqori bo'lsa, korxona mablag'lari aylanmadan chiqib, saqlash, sug'urta va amortizatsiya xarajatlari ortadi; aksincha, zaxira yetarli bo'lmasa, ishlab chiqarish jarayonida to'xtalishlar, buyurtmalarni o'z vaqtida bajarilmaslik holatlari yuzaga keladi. Shu sababli samarali ta'minot tizimi xarid rejalashtirish, talab prognozlash va yetkazib berish muddatlarini tahlil qilish orqali zaxira miqdorini optimallashtiradi. Bu esa korxonaning likvidligini saqlab qolish hamda moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishga xizmat qiladi.

Ortiqcha zaxiralar va yetishmovchiliklarning oldini olish. Samarali ta'minot boshqaruvi balansli zaxira siyosatini ta'minlaydi. Ortiqcha zaxiralar – bu korxona kapitalining "muzlashi", ombor joyining ortiqcha bandligi va tovarlarning eskirishi xavfini oshiradi. Yetishmovchilik esa ishlab chiqarish yoki sotish jarayonini to'xtatadi, mijozlar ishonchini pasaytiradi va moliyaviy yo'qotishlarga olib keladi. Shu bois aksiyadorlik jamiyatlarida zamonaviy SCM (Supply Chain Management) tizimlari, AIMS (Avtomatlashtirilgan inventar boshqaruv tizimlari) va real vaqt monitoringi yordamida zaxiralarning mavjudligi hamda aylanish tezligi uzluksiz kuzatib boriladi. Bu tizimlar zaxira miqdorini dinamik tarzda boshqarish va yetishmovchiliklarni oldindan aniqlash imkonini beradi.

Ishlab chiqarish jarayonida uzilishlarning kamayishi. Ta'minot zanjirining uzluksiz ishlashi ishlab chiqarish barqarorligi uchun asosiy omildir. Xom ashyo yoki butlovchi qismlar o'z vaqtida yetib kelmasa, ishlab chiqarish liniyalari to'xtaydi, bu esa korxonaning ishlab chiqarish quvvatidan to'liq foydalanishiga to'sqinlik qiladi. Samarali tashkil etilgan ta'minot tizimi esa yetkazib berish shartnomalarini aniq rejalashtirish, transport-logistika tarmoqlarini diversifikatsiya qilish va muqobil yetkazib beruvchilar tarmog'ini yaratish orqali bu xavfni kamaytiradi. Bundan tashqari, "tezkor javob modeli" (Quick Response Model) yoki "moslashuvchan logistika tizimi"ni qo'llash ishlab chiqarishdagi kechikishlarni minimallashtiradi va korxonaning raqobatbardoshligini oshiradi.

Materiallar aylanish tezligini oshirish. Ta'minot jarayonining samaradorligini baholovchi muhim ko'rsatkichlardan biri — materiallar aylanish tezligidir. Bu ko'rsatkich zaxiralarning korxona aylanmasidagi faolligini ifodalaydi. Aylanish tezligi yuqori bo'lsa, korxona resurslardan samarali foydalanmoqda, mablag'lar uzoq muddat omborda "muzlab" qolmayapti, degani. Zaxiralarni tez aylantirish uchun ta'minot jarayonida "just-

in-time” (o‘z vaqtida yetkazib berish) tamoyili, modellashtirish va prognozlash tizimlari, shuningdek raqamli logistika platformalari qo‘llaniladi. Natijada, korxona ishlab chiqarish hajmini moslashtirish, mahsulot tannarxini kamaytirish va foydalilik darajasini oshirish imkoniyatiga ega bo‘ladi.

Aksiyadorlik jamiyatlarida tovar-moddiy zaxiralar bilan bog‘liq jarayonlarning ajralmas qismi sifatida ta‘minot jarayoni ko‘rib chiqiladi. Korxonada ta‘minot jarayoni — bu ishlab chiqarish yoki savdo faoliyatini uzluksiz olib borish uchun zarur bo‘lgan resurslarni rejalashtirish, xarid qilish, yetkazib berish va hisobga olishni o‘z ichiga olgan uzviy tizimdir. Ushbu jarayon bosqichma-bosqich amalga oshiriladi va har bir bosqich o‘zining muhim funksiyasi orqali korxonaning umumiy samaradorligiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi.

Ta‘minot tizimining birinchi va eng muhim bosqichi — bu resurslarga bo‘lgan talabni aniqlashdir. Ushbu bosqichda ishlab chiqarish rejasiga asosan korxonaga qancha va qanday sifatdagi xom ashyo, butlovchi qismlar yoki tovarlar kerakligi aniqlanadi.

Bu bosqichda:

- ishlab chiqarishning rejali hajmlari va mavjud zaxiralar hisobga olinadi;
- xom ashyo sarfi normativlari tahlil qilinadi;
- kelgusidagi talab o‘shish tendensiyalari prognoz qilinadi.

Tahliliy jihatdan bu bosqich zaxiralarning ortiqcha yoki kam bo‘lish xavfini oldini olishga xizmat qiladi. To‘g‘ri aniqlangan talab korxonaga ortiqcha saqlash xarajatlarini kamaytirish, ishlab chiqarish uzilishlarini bartaraf etish va mablag‘ aylanishini tezlashtirish imkonini beradi.

Ikkinchi bosqich — mol yetkazib beruvchilarni tanlash bosqichi. Bu bosqichda korxona uchun eng mos va ishonchli mol yetkazib beruvchilar (supplierlar) aniqlanadi. Tanlovda bir qator mezonlar — sifat, narx, yetkazib berish muddati, to‘lov shartlari, ishonchlilik darajasi kabi omillar inobatga olinadi. Tahliliy jihatdan, yetkazib beruvchini to‘g‘ri tanlash korxonaning xarajatlarini kamaytirish, ishlab chiqarishning uzluksizligini ta‘minlash hamda strategik hamkorlikni rivojlantirish imkonini beradi. Zamonaviy sharoitda ko‘plab korxonalar yetkazib beruvchilarni baholash reyting tizimi, tender savdolari yoki strategik sheriklik modellaridan foydalanmoqda.

Shartnomalar tuzish va buyurtmalar berish bosqichi.

Bu bosqichda tanlangan yetkazib beruvchilar bilan rasmiy shartnomalar tuziladi hamda zarur mahsulotlarga buyurtmalar rasmiylashtiriladi. Shartnomalarda yetkazib berish muddati, to‘lov tartibi, sifat ko‘rsatkichlari, kafolat va javobgarlik shartlari aniq belgilanadi. Tahliliy nuqtayi nazardan, bu bosqich ta‘minot tizimining huquqiy va tashkiliy asosini shakllantiradi. To‘g‘ri tuzilgan shartnomalar korxona manfaatlarini himoya qiladi, kelgusidagi xavf va kelishmovchiliklarni kamaytiradi hamda moliyaviy barqarorlikni ta‘minlaydi.

Resurslarning yetib kelishini nazorat qilish bosqichi.

Buyurtma qilingan mahsulotlar sifatli, o‘z vaqtida va to‘g‘ri miqdorda yetkazib berilganligini tekshirish ushbu bosqichning asosiy vazifasidir.

Bu bosqichda:

- yetkazib berilgan tovarlarning miqdoriy va sifatli tekshiruvi amalga oshiriladi;
- yetkazib berish muddati bo‘yicha ijro intizomi nazorat qilinadi;
- shikastlangan yoki nomuvofiq mahsulotlar bo‘yicha qaytarish ishlari olib boriladi.

Tahliliy jihatdan bu bosqich sifatni nazorat qilish tizimining muhim bo‘g‘ini bo‘lib, u samaradorlik va ishonchlilikni oshirish, xarid jarayonida yo‘qotishlarni kamaytirish hamda ta‘minot zanjiri uzilishlarini oldini olish imkonini beradi.

Ta‘minot jarayonining yakuniy bosqichi — bu resurslarni omborga kirim qilish va ularning sarflanishini samarali boshqarishdir. Bu bosqichda yetkazilgan resurslar buxgalteriya hisobiga olinadi, tegishli hujjatlar rasmiylashtiriladi hamda saqlash sharoitlari nazorat qilinadi. Tahliliy nuqtayi nazardan, bu bosqich TMZ hisobining aniqligi, inventarizatsiya natijalari ishonchliliigi va ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligi bilan chambarchas bog‘liqdir. Shuningdek, bu bosqichda zaxiralar aylanish tezligi, ombor sig‘imidan foydalanish samaradorligi va xarajatlarni kamaytirish imkoniyatlari baholanadi.

Yuqorida o‘rganib chiqilgan ta‘minot jarayoni bosqichlarini hozirgi kunda amaliyotda buxgalteriya hisobida yuritilish jarayonini “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ misolida ko‘rib chiqamiz.

1. Talabni aniqlash bosqichi. Bu bosqichda hali moliyaviy operatsiya sodir bo‘lmaydi, biroq rejalashtirish va ichki buxgalteriya hisobi uchun hujjatlar tayyorlanadi.

Hujjatlar:

- “Materiallarga talabnoma”
- “Xarid reja” yoki “Ishlab chiqarish reja smetasi”

Buxgalteriya provodkasi bu bosqichda yuritilmaydi, lekin rejalashtirilgan xarajatlar smetaga kiritiladi (memorial yozuv sifatida).

2. Mol yetkazib beruvchini tanlash bosqichi. Tender komissiyasi tomonidan yetkazib beruvchilar tanlanadi. Hozircha xarid amalga oshirilmagani uchun bu bosqichda ham provodka yuritilmaydi, ammo shartnomaviy majburiyatlar shakllanadi.

Hujjatlar:

- Tender hujjatlari
- Yetkazib beruvchi bilan shartnoma loyihasi
- Baholash jadvali

Izoh: bu bosqichda moliyaviy natija faqat shartnoma imzolanganida yuzaga keladi.

3. Shartnoma tuzish va buyurtma berish bosqichi. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ yetkazib beruvchiga buyurtma beradi. Agar avans to‘lovi amalga oshirilsa, quyidagi buxgalteriya provodkasi tuziladi:

Misol: “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ lokomotiv ehtiyot qismlarini sotib olish uchun 50 000 000 so‘m avans to‘laydi.

Buxgalteriya yozuvi:

DT – 4310 (tovar-moddiy zaxiralar uchun mol yetkazib beruvchilar va pudratchilarga berilgan bo‘naklar)

KT – 5110 (hisob-kitob schoti)

4. Resurslarning yetib kelishini nazorat qilish bosqichi. Mahsulotlar (masalan, lokomotiv ehtiyot qismlari) omborga yetib keladi. Yetkazib berilgan resurslar shartnomaga muvofiq hisob-faktura (schet-faktura) asosida qabul qilinadi.

Misol: 50 000 000 so‘mlik ehtiyot qismlar qabul qilindi.

DT – 1010 (xomashyo va materiallar)

KT – 6010 (mol yetkazib beruvchilar bilan hisob-kitoblar schoti)

5. Omborga kirim qilish va TMZ hisobini yuritish bosqichi. Resurslar sifat nazoratidan o‘tib, omborga kirim qilinadi. Bu bosqichda materiallar ishlab chiqarish yoki texnik xizmat ko‘rsatish uchun tayyor holatga keltiriladi.

DT – 2010 (asosiy ishlab chiqarish)

KT – 1010 (xomashyo va materiallar)

Agar bu resurslar hali sarflanmagan bo‘lsa, ular balansda 1000-hisob-kitob schotida tovar-moddiy zaxiralar sifatida saqlanadi.

Shunday qilib, “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ misolida ta‘minot jarayonining buxgalteriyada aks ettirilishi korxonaning moliyaviy intizomini, hisobdagi shaffoflikni va resurslardan samarali foydalanishni ta‘minlovchi asosiy mexanizmlarni o‘z ichiga oladi.¹

1-jadval. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ misolida ta‘minot jarayonining buxgalteriya hisobida aks ettirilishi

Bosqich	Asosiy mazmun	Hisob harakati
Talabni aniqlash	Rejalashtirilgan resurs hajmini belgilash	Provodka berilmaydi
Yetkazib beruvchini tanlash	Tender va baholash jarayoni	Provodka berilmaydi
Shartnoma va avans	Oldindan to‘lov amalga oshirish	Dt 4310 / Kt 5110
Resurslarni qabul qilish	TMZ qabul qilinadi	Dt 1010 / Kt 6010
Omborga kirim	Materiallar ishlab chiqarishga uzatiladi	Dt 2010 / Kt 1010

Ta‘minot jarayoni muhim bosqich bo‘lgani uchun uning mukammal yuritilishi korxonaning samaradorligiga bevosita ta‘sir ko‘rsatadi. Tadqiqot natijasida ta‘minot jarayoni bilan bog‘liq muammolar mavjudligi aniqlandi. Ularni bosqichma-bosqich ko‘rib chiqadigan bo‘lsak, masalan, ta‘minot jarayonining ikkinchi bosqichi — ya‘ni mol yetkazib beruvchini tanlashda tender jarayonidagi xatoliklar diqqatga sazovordir. Tender savdolarida narx omilining haddan tashqari ustuvor qo‘yilishi natijasida sifat past, ishonchsiz yoki kechikuvchi yetkazib beruvchilar tanlanadi. Bu esa ishlab chiqarish jarayonining uzluksizligiga salbiy ta‘sir ko‘rsatadi.

Ushbu muammoni bartaraf etish uchun ko‘p mezonli baholash tizimi (narx + sifat + yetkazib berish tarixi + kafolat + transport masofasi) asosida tanlov o‘tkazish lozim. Har bir yetkazib beruvchi uchun reyting tizimi joriy etilishi shaffoflikni oshiradi va xatirlarni kamaytiradi. “O‘zbekiston temir yo‘llari” AJ tarkibida markazlashtirilgan ta‘minot portali tashkil etish ham muhim yechim bo‘ladi. Bunda barcha tenderlar raqamli platformada ochiq tarzda e‘lon qilinadi. Natijada tanlov shaffofligi ortadi, sifatsiz xom ashyo yetkazib beruvchilar bilan hamkorlik kamayadi, korxona xarajatlari optimallashtiriladi.

Shartnoma shartlarining bajarilishini nazorat qilishdagi sustliklar ham muammolar qatoriga kiradi. Ko‘plab shartnomalarda nazorat mexanizmlari mavjud bo‘lsa-da, amalda ular yetarlicha kuzatilmaydi. Natijada yetkazib berish kechikadi, yaroqsiz mahsulotlarning vujudga kelishi holatlari kuzatiladi. Ushbu muammoning yechimi sifatida korxonalarda ijro monitoringi tashkil etilishi, har bir shartnoma uchun hech bo‘lmasa har chorakda ijro tahlili o‘tkazilishi lozim. Bu jarayonni mazkur faoliyat bilan bevosita bog‘liq bo‘lgan subyektlar bilan hamkorlikda amalga oshirish maqsadga muvofiqdir.

¹ Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.

Bunday nazorat tizimi yo'lga qo'yilganda, debitorlik va kreditorlik qarzlarning kechikishlari erta aniqlanadi va nazoratga olinadi. Natijada korxonaning moliyaviy intizomi mustahkamlanadi, ishlab chiqarish barqarorligi ta'minlanadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Aksiyadorlik jamiyatlarida, jumladan "O'zbekiston temir yo'llari" AJ misolida ko'rib chiqilganidek, tovar-moddiy zaxiralar (TMZ) hisobini to'g'ri tashkil etish va ta'minot jarayonini samarali boshqarish korxonaning ishlab chiqarish barqarorligi, moliyaviy holati hamda umumiy raqobatbardoshligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'minot jarayoni nafaqat xom ashyo va materiallarni xarid qilish bilan cheklanmay, balki talabni aniqlashdan tortib resurslarni omborga qabul qilishgacha bo'lgan murakkab va uzviy tizimni tashkil etadi. Har bir bosqich — talabni aniqlash, yetkazib beruvchini tanlash, shartnoma tuzish, resurslarni nazorat qilish va omborga kirim qilish — o'z funksiyasi orqali korxona faoliyatining samaradorligiga ta'sir etadi.

Ayniqsa, shartnoma tuzish va buyurtma berish bosqichida yuzaga keladigan muammolar — shartnoma shartlarining noaniqligi, tender jarayonlaridagi xatoliklar, hujjat aylanishidagi kechikishlar va ichki nazoratning sustligi — ishlab chiqarishning uzluksizligini buzadi va moliyaviy yo'qotishlarga sabab bo'ladi. Shu sababli ushbu bosqichni raqamlashtirish, ERP va SCM tizimlarini joriy etish, ko'p mezonli yetkazib beruvchi tanlash tizimini yaratish hamda shartnoma ijrosini real vaqt rejimida nazorat qilish bugungi kunda zarurdir.

"O'zbekiston temir yo'llari" AJ amaliyotida ta'minot tizimini takomillashtirish orqali:

- tovar-moddiy zaxiralar hajmi optimallashtiriladi;
- ortiqcha zaxiralar va yetishmovchiliklar kamayadi;
- ishlab chiqarish uzilishlari minimal darajaga tushadi;
- materiallar aylanish tezligi ortadi;
- moliyaviy resurslardan foydalanish samaradorligi oshadi.

Natijada, ta'minot jarayonining ilmiy asosda tashkil etilishi TMZ hisobi bilan uzviy bog'liq holda korxonaning barqaror iqtisodiy rivojlanishini ta'minlaydi. Zamonaviy yondashuvlar — "tezkor javob modeli", "just-in-time" tamoyili, raqamli logistika platformalari va avtomatlashtirilgan monitoring tizimlarini joriy etish — aksiyadorlik jamiyatlarining ta'minot faoliyatini yangi bosqichga olib chiqadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. 4-sonli "Tovar-moddiy zaxiralar" buxgalteriya hisobi milliy standarti.
2. 2-sonli "Zaxiralar" BHXS. Moliyaviy hisobotning xalqaro standartlari. Sh.T. Ergasheva, A.K. Ibragimov, N.K. Rizayev, I.R. Ibragimova. – Toshkent, 2019.
3. Keely L. Croxton, Sebastián J. García-Dastugue, Douglas M. Lambert, Dale S. Rogers. The Supply Chain Management Processes. // The International Journal of Logistics Management, 12(2):13–36, June 2001. DOI: [10.1108/09574090110806271](https://doi.org/10.1108/09574090110806271).
4. Пронин И.И. Управление цепями поставок: теоретические и прикладные аспекты. <https://cyberleninka.ru/article/n/upravlenie-tsepyami-postavok-teoreticheskie-i-prikladnye-aspekty>.
5. Смирнова Е.А., Зуев А.В. Модели и методы управления цепочками поставок. // Вестник Астраханского государственного технического университета. Серия: Экономика, 2022, №2, с. 95–100. DOI: [10.24143/2073-5537-2022-2-95-100](https://doi.org/10.24143/2073-5537-2022-2-95-100).
6. Ж.Ж. Кенжебай, С.К. Ахметкалиева. Неманипулятивные механизмы планирования в управлении цепочками поставок. // Вестник КазКГА, №2 (131), 2024.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2025. № 10

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>
